

So roynast álitismenn

Oddagrein

ALMENNI yvirbygningurin er alt ov stórir í mun til tað, sum vinnan megna at gjalda. Hesi orðini hevir fólkaflokkurin slitið upp í nógv harrans ár. Tí roknaðu øll við, at nú fólkaflokkurin kom í samgongu og í landsstjórn, fór tilmælið hjá Finn Norman Christensen um nýggjan bygna í landsumsitingini at fáa durafjórðing. Men so varð ikki.

FÓLKAFLOKKURIN gloymdi alt um skattalætta, um lægri meirvirðisgjald, um hægri skattafrádrátt o.a.fr. Fyrsta tiltakið var at seta ein forstjóra fyri eina løn uppá nakrar og fjeruti túsund krónur um mánaðin. Og tað næsta verður setan av einum fimm aðalstjórum. Hesir fara at kosta út ímóti 40.000 kr. um mánaðin hvørt. Hetta merkir, at almenni yvirbygnaðurin gerst størri og størri. Samstundis gerst hann dýrari og dýrari. Men lønsemið hjá vinnuni hevir fólkaflokkurin slept upp á fjall. Kortini er tað framvegis vinnan, sum skal gjalda.

JAVNAÐARFLOKKURIN helt seg ikki kunna standa «modell» til bygnaðarbroytingarnar sum danin Finn Norman Christensen mælti til, og grundgeving floksins var, at skútan fór at kollsigla. Hetta helt javnaðarflokkurin, sum ikki hevir misnýtt orðini um almenna yvirbygnaðin fyri at tekkjast veljarum, soleiðis sum fólkaflokkurin altið hevir gjørt. Men tá á stóð var fólkaflokkurin til reiðar at seta fleiri hæddir oman á yvirbygningin.

Í FÓLKAFLOKKINUM hevir tað verið vanligt at geva Óla Breckmann skuldina fyri alt tað ringa. «Hatta er bara Óli», varð ofta sagt. Men nú eru tað alt fleiri og fleiri sum siga: «Hatta er bara fólkaflokkurin». Fjarstøðan ímillum orð og gerðir hjá fólkaflokkinum hevir altið verið sera stór. Fólkaflokkurin er ein kendur orðloysingur. Og í hesum døgum setur flokkurin krúnuna á verkið. Fleiri hæddir verða nú settar oman á hin stóra almenna yvirbygningin. Føroyingurin sleppur ikki við í reisigildið, men rokningin fyri hetta gildið, hon verður send skattgjaldaranum og vinnuni.

TEY eldru minnst loysingina í 1946. Tá stungu teir halan millum beininu og lupu frá sínum orðum. Tað sama endurtók seg í 1950. Tí valið tað árið skuldu teir reka sambandsmenn úr øllum álitisessum her á landi. Tá valið var farið afturum, valdu teir ein sambandsmann til lögmann og settu fleiri aðrar sambandsmenn í fleiri týðandi álitisstørv. Og tað sama endurtøkur seg í hesum døgum. Teir leypa frá øllum tosinum um hin stóra almenna yvirbygningin.

UM onki annað spyrst burtur úr hesi samgonguni, uttan tað, at almenni yvirbygningurin fær fleiri nýggjar hæddir oman á tann, sambært fólkaflokkinum, alt ov høga yvirbygningin, so er at vóna, at veljararnir fáa eyguni upp fyri fólkaflokkinum. At teir í stórum tali fara at ásanna, at fólkaflokkinum kann ongin rokna við og enn minni hava nakað álít á.

JA, so roynast álitismenn. Í javnaðarflokkinum er ongin vónsvikin av fólkaflokkinum. Mít høvdu ikki væntað nakað annað! Men heskin má bitin vera at svelgja hjá gomlum, trúgvum fólkafloksveljarum.

Sosialurin

Føroyskt og ikki danskt mál skal tosast í Føroya rætti

Danir, sum arbeiða innan dómsvaldið í Føroyum í longri tíðarskeið, eiga at læra seg føroyskt. Tað er skammiligt, at tað í 1996 verður tosað danskt í rættarhólinum

Viðmerking

Vagnur Michelsen
skrivar

Í seinastu viku var undirritaði til staðar, tá eitt sakarmál var fyri í Føroya rætti. Rættarsakin, sum vardi í tveir timar, fór síðliga fram, og bæði dómari og ákæri, sum vóru danir, vóru fyrirkomandi.

Tað var við blandaðum kenslum, tú sat og lurtaði eftir tí ákæra, vitnum, sakførarum, dómara og ákæra. Ikki lógið, at tann ákærdi og vitnini vóru eitt sindur

bangin henda dagin, tí tað er nakað serligt og ikki hvønn dagskostur at koma inn í Føroya rætti.

Hesa løtuna í rættarhólinum sveimaðu tankarnir. Tað kann ikki vera rætt, at hesi ungfolki í heimlandi sínum skulu standa fyri donskum ákæra og donskum dómara, sum tosa danskt. Tað er ikki nóg miklið, at tey ung sleppa at tosa føroyskt – alt sakarmálið skal sjálvandi vera á føroyskum.

Tú fírt at hugsa um, at tað í ár eru 60 ár síðan, at ein føroyskur prestur fyrstu ferð hettaði sær at prædika á føroyskum í einari føroyskari kirkju. Tað eru eini 25 ár síðan, at tveir føroyskir skúlanæmingar í Hóydølum noktaðu at tosa danskt til eina próvtøku.

Hvi kunnu føroyingar ikki sjálvir ákæra og døma føroyingar, sum hava gjørt okkurt skeivt? Tá ið vit hava ein føroyskan dómara, kunnu so ikki allir dómárar og ákærar vera føroyingar,

ella tosa føroyskt? Jú, nógv kom fram hesa løtuna.

Henda dagin í Føroya rætti merkti tú tyðuliga, at tey ung í sakarmálinum høvdu eitt sindur av trupulleikum av, at ákærin og dómárin vóru danskir, sjálvt um hesir báðir dugdu væl við teimum ung. Fleiri ferðir skiltu partarnir ikki heilt hvønn annan, og spurningar og svar vóru tikið uppáftur. Ikki so lógið, tí hýrun á fólk er ikki altíð líka góður í einum rættarhóli, og harafturat gerst stóðan ikki betri av, at bæði føroyskt og danskt mál verða nýtt.

Dagarnar eftir sakarmálið hugsaði tú fleiri ferðir um teir tveir timarnar í Føroya rætti. Alvaratos, tað líkist bara ongum, at tað í 1996 ikki verður tosað føroyskt í einum føroyskum rættarhóli.

Dómsvaldið í Føroyum er danskt, og uttan at blanda føroyska yvirtøku av dómsvaldinumuppi, so má vera minsta krav, at tað verður

tošað føroyskt í einum rættarhóli í Føroyum. Koma dómari og ákæri til Føroya at arbeiða í eitt longri tíðarskeið, so skal tað áleggjast teimum at læra seg føroyskt. Og hetta kann væl lata seg gera, um vilji sjálvandi er til tess. Føroyingar eru noyðdir at læra seg fremmand mál, um teir fara í onnur lond at arbeiða.

Fjølmiðlarnir gjørdur nógv burturúr, tá ið fjøðurbúin hjá ríkisumboðsmanninum fór í søguna og varð latin Fornminnisavnið. Tíðin var farin frá hesum búna, varð sagt.

Nú stendur danska málið innan dómsvaldið fyrri tærni, tí tíðin er eisini farin frá hesum. Tað er beinleiðis skammiligt, at tað í 1996 verður tosað danskt í einum rættarhóli í Føroyum. Og hetta eiga føroyskir politikarar og fólkatingsumboðini sjálvandi at gera nakað við.

Vagnur Michelsen

Lesarabrøv

Niðan til Saksunar

Í útvarpspráti á vestanstevnunni nevndi eg til stutt-leika okkurt um ættir í Vestmanna. Tá ið tað varð sent, hoyrði eg meg leggja vestmenningar undir at siga norður til Saksunar. Eg var skammiliga mismæltur. Ættanin var at siga, at eir søgdu ikki norður til Saksunar, hóast sagt var norður í Dálar. Niðan til Saksunar, og teir fara enn niðan til Saksunar – eisini tá ið koyrt verður umvegis yvir til Kvívíkar, oman til Kollafirðar og norður eftir landsvegnum, gjøgnum Hósvík og Hvalvík og fram ella niðan gjøgnum dalin, sum vestmenningar eisini hava kallað Hvalvíksdal. – Til bar eisini at fara eystur til Saksunar, men tá varð farið við báti. Ferðafólki, sum ætla sær at siggja fuglabjörgini og drangarnar millum Vestmanna og Saksun,

fara við báti eystur undir land. Tann ið ætla sær norður í Dálar, kann eisini fara við báti eystur á Dala-gjógv, um kyrt er.

Hetta mismæli harmar meg, tí mær tykir málsligt og mentunarligt ríkidømi í tilíkum staðbundinum og frábregðandi málburði.

Vestmenningum takki eg fyri blíðskapin á vestanstevnunni!

Blíðar heilsanir

Sverri Egholm

Lýsið í sosialinum

Heilsufrøðiliga Starvsstovan verður stongd í summarfrítíðini

Heilsufrøðiliga Starvsstovan verður stongd fríggjadagin 19. juli kl. 16.00 og letur uppáftur mánamorgunin 12. august.

Í hesum tíðarskeiði er tó gjørligt at undirskriva heilsuváttanir við at ringja á 86508, og at fáa gjørt bráðfeingis kanningar við at ringja á 18459 lokalt 16, 18 ella 39.